

Nacional

Pàgines 6 a xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Entrevista a l'advocada Virginie de Araujo-Recchie ► Auditoria jurídica del pacte de socis en

«Grifols augmenta el risc econòmic, sanitari i ecològic; no aporta valor»

VIRGINIE DE ARAUJO-RECCHIE Advocada de la Cort de París

EL PERIÒDIC
ESCALDES-ENGORDANY
@PeriodicAND

Virginie de Araujo-Recchie és advocada a la Cort de París i en aquesta entrevista desvela els dubtes que li susciten l'acord signat entre el Govern i Grifols per a la implementació d'un centre de recerca en immunologia a la parròquia d'Ordino.

—Per quins motius considera que el laboratori de Grifols podria ser un perill per a Andorra?

—La consellera general Carine Montaner em va demanar que fes una auditoria jurídica sobre el pacte de socis, perquè li semblava extremadament desequilibrat i que incloïa clàusules molt problemàtiques. I en efecte, era realment necessària realitzar una anàlisi de l'acord signat el 28 d'abril del 2021 pel Govern d'Andorra, comproment l'empresa Andorra Desenvolupament i Inversion, SA (ADI) i el grup Grifols o, més exactament, l'empresa filial Grifols Innovation and New Technologies Limited, establerta a Irlanda des de finals del 2015 (Grifols Ireland). Un segon document jurídic redactat en anglès (que no es confirma amb la Llei d'ordenació de l'ús de la llengua oficial, article 8.2) i que se suposava que era confidencial, va ser objecte d'una publicació en línia. Aquest document proporciona una visió més completa de les condicions previstes al marc del projecte.

—Quines són?

—En primer lloc, el propòsit del pacte de socis és crear una nova empresa constituïda segons la legislació andorrana («nova empresa») amb un capital de 3.000 euros, que serà propietat d'ADI (fins a un 20%) i Grifols Ireland (fins a un 80%), per tal de construir un nou centre de recerca i desenvolupament en immunologia tipus P3, dins de la reserva de la biosfera d'Ordino. ADI té una minoria del 20%, de manera que no podrà prendre decisions pel seu compte a nivell de la nova empresa, ni tampoc podrà incorporar altres accionistes segons els termes d'aquest acord. En canvi, Grifols Ireland té el poder d'anomenar el president del consell i el conseller delegat de la nova companyia. Grifols Ireland podrà prendre decisions pel seu compte en nom de la nova empresa, ja que la majoria de decisions es prendran per una majoria del 50% (només les decisions extraordinàries es votaran amb una majoria del 95%). És possible que Grifols pugui facturar la nova empresa per decisió

d'aquesta, però tenint en compte que és propietària del 80% del capital de la nova companyia.

—Això què implica?

—Que cap altre proveïdor de serveis no pot intervenir a les instal·lacions del centre de recerca i desenvolupament per assolir l'objectiu determinat ni competir amb Grifols. Així mateix, la nova empresa haurà de pagar comissions al grup Grifols segons els serveis prestats amb un marge no determinat en el marc dels documents. En cas d'impagament, l'import s'incrementaria a una taxa a determinar, ja que aquests elements financers simplement no s'especifiquen. Pel que fa a les clàusules incloses al pacte, també és fa-

“

«Cap proveïdor de serveis pot intervenir a les instal·lacions del centre per assolir objectius ni competir amb Grifols»

«ADI no percebrà ingressos per les patents, ja que són propietat de Grifols, i no hi haurà divisió de dividends»

cil veure un desequilibri pel que fa al repartiment de costos en comparació amb els ingressos esperats.

—Quin benefici obté ADI de tot plegat?

—Es tracta només d'un projecte de recerca i desenvolupament, que no impedeix Grifols Ireland comercialitzar també els productes d'aquesta investigació i aprofitar la propietat intel·lectual associada a les patents de l'activitat del centre de recerca i desenvolupament andorrà. Com a resultat, la nova empresa andorrana no generarà cap benefici comercial, l'activitat no generarà cap pagament d'impostos. La nova empresa andorrana, no percebrà ingressos per les patents, ja que són propietat contractual del grup

V.A.R.

Grifols i, per tant, tampoc hi haurà distribució de dividends en benefici d'ADI. També cal assenyalar que no existeix un pla de contractació local real, ja que la majoria dels empleats seran de Grifols o de tercers escollits pel grup.

D'altra banda, ADI haurà de contribuir durant 25 anys a la suma de 200.000 euros (cinc milions d'euros) a pagar el 30 de juny de cada any

amb un increment segons l'índex de consum, sense modificar el percentatge de participació.

—I pel que fa a la cessió dels terrenys?

—Tot i que Grifols és un líder mundial amb fons extremadament grans, que es podrien invertir al Principat, aquest grup reclama fons a ADI durant 25 anys i l'usdefruit gratuït dels terrenys, que es construirà tam-

bé en infraestructures viàries. Com a tal, el contracte de cessió d'usdefruit del terreny gratuït de 36.000 m2, es conclou per un període de 25 anys més dos anys renovables indefinidament fins a l'expiració de les concessions (50 anys). En realitat, Grifols podria invertir sol, simplement no tindria accés a l'usdefruit gratuït dels terrenys. Per tant, ADI perd el pagament de la renda ad-

tre el Govern i Grifols

Pàgines 6 i 7 <<<<

junta al terreny, que hauria suposat un important ingrés financer.

–Quines condicions ha de complir ADI?

–ADI ha d'assegurar a Grifols que tots els fluxos d'energia es posaran a disposició del centre de recerca i desenvolupament andorrà i que tota la infraestructura viària que condueix a aquest centre s'implementa i es manté perfectament, sense que això sigui costós.

Amés, en cas que es creïn processos judicials contra l'empresa que impedeixin l'ocupació dels locals que s'han de construir, ADI haurà d'adquirir els valors de Grifols Ireland dins dels 15 dies següents a la notificació per signar els títols amb el pagament immediat. D'acord amb les taules annexes, 8,6 milions d'euros de despeses d'explotació es cobriren amb «inversions» anuals en forma d'augment de capital de Grifols (hi ha contradiccions de valoració segons els documents legals). En cas de procediment judicial, ADI hauria de comprar les accions de Grifols per un import igual a la inversió inicial de 25 milions d'euros (o almenys el que es va gastar al final perquè no és segur que aquest sigui el pressupost final).

–Quin benefici científic o mèdic treu Andorra?

–Andorra haurà de donar prioritat als productes de Grifols per sobre de qualsevol altre producte farmacèutic, per promocionar-los i facilitar la comercialització al seu territori. El principal risc d'aquesta clàusula rau en el fet que els productes més eficaços del mercat es desacrediten sense tenir en compte les normes de salut pública i, per tant, la salut de la població. Aquesta norma també pot tenir la conseqüència d'infringir la llibertat de prescripció de metges andorrans que podrien ser obligats pels organismes de salut pública a administrar un tractament preferent en lloc d'un més eficaç.

Un altre risc important rau en la manca de responsabilitat del grup Grifols en totes les circumstàncies, ja que no es farà responsable de les decisions preses per la nova empresa sobre mètodes, emmagatzematge, ús, registre i procés de substàncies i productes (tot i que té la majoria).

–Quines són les responsabilitats?

–La nova empresa indemnitzarà i retindrà Grifols de qualsevol responsabilitat per pèrdues, danys i despeses derivades d'aquestes decisions de processos judicials en matèria contractual, de responsabilitat civil o penal i de dret de societats. En cas d'accident per contaminació del tipus de fuita de virus modificat que sigui perillós per als humans, que es podria considerar com una arma bacteriològica que prové del centre de recerca i desenvolupament andorrà, el Principat és l'únic responsable a nivell nacional i internacional.

–Hi ha alguna assegurança?

«ADI perd el pagament de la renda adjunta al terreny, que hauria suposat un important ingrés financer»

«Grifols no es farà responsable sobre mètodes, emmagatzematge, ús, registre i procés de substàncies»

«Andorra no sembla necessàriament escollida per motius fiscals, sinó que presenta un altre interès particular»

–El cost de l'assegurança de responsabilitat civil no es va estimar com a part de l'avaluació del projecte. A tots els efectes pràctics, l'Institut Pasteur ofereix una definició molt precisa del laboratori de tipus P3: és un «laboratori confinat en el qual s'analitzen patògens de classe 3, microorganismes que poden causar malalties greus en humans, però per als quals hi ha una profilaxi (conjunt de mesures preventives de salut considerades efectives) o tractament reconegut. Es mencionen diversos agents biològics, com ara la tuberculosi, el VIH, la febre del dengue, el virus H1N1 o, més recentment, el SARS-CoV-2. Constateu que l'Institut Pasteur considera que el SARS-CoV-2 és una malaltia per a la qual hi ha una profilaxi.

–Quin interès té Grifols per establir-se al Principat d'Andorra sabent que la filial de Grifols Ireland està establerta a Irlanda i que ja és possible que desenvolupi un centre de recerca i desenvolupament (amb grans avantatges fiscals a Irlanda)?

–Irlanda ofereix molts avantatges fiscals, especialment per a grans grups internacionals, gràcies a acords complexos. El tipus de l'impost sobre societats és molt atractiu: el 12,5% (el tipus més baix d'Europa després del 10% de Bulgària). Cal tenir en compte que Irlanda és un paradís fiscal per a les empreses que duen a terme investigacions i desenvolupament, ja que el crèdit fiscal per a la investigació i el desenvolupament a Irlanda suposa un 25% sobre totes les despeses d'R+D. Per tant, els sectors de serveis de biotecnologia, farmacèuti-

ca, fintech i informàtica hi són molt presents. Andorra no sembla necessàriament escollida per motius fiscals, sinó que presenta un altre interès particular en comparació amb Irlanda i Espanya. Observem que Irlanda és sens dubte un paradís fiscal per a les empreses que duen a terme investigacions i desenvolupament, però la legislació sobre bioètica és molt restrictiva. Espanya, però, no és tan atractiva des del punt de vista fiscal i també ha ratificat el Conveni d'Oviedo i diversos protocols addicionals en el camp de la biomedicina. Andorra té un sistema fiscal interessant, tot i que menys interessant que el d'Irlanda, però té sobretot un gran interès per als laboratoris farmacèutics: no ha establert necessàriament una legislació vinculant sobre bioètica o biomedicina.

No obstant això, els ministres d'Andorra que van signar els contractes van atorgar avantatges gens despreciables. El gran interès radica de totes formes, per a un grup farmacèutic que vulgui crear un centre de recerca i desenvolupament de tipus P3, en absència de lleis bioètiques i biomèdiques que puguin suposar un fre a les seves activitats. Per fer llum sobre aquest tema, convindria que el govern revelés les circumstàncies i els motius precisos que van portar Grifols a voler establir-se al Principat i els motius que van motivar els membres del Govern a signar un document d'aquest tipus. Un acord sense interès per al Principat i els seus habitants. Per tal de tranquil·litzar la població, el Govern hauria signat un nou protocol notarial per purgar l'acord de les seves clàusules ferotges, però tot i això no s'impedeix en cap cas al Govern la conclusió d'un nou acord confidencial per mantenir els termes de l'acord original a favor del grup Grifols.

La població és legítima per exigir transparència, sabent, a més, que això no soluciona el problema de construir un centre de recerca tipus P3 dins d'una reserva de la biosfera.

–Com es prepara normalment aquest tipus de contracte a la resta del món?

–Els funcionaris i gestors (dirigents) encarregats de signar aquest tipus de contracte solen estar envoltats d'assessors legals i fiscals per tal de minimitzar els riscos i avaluar els beneficis per al país afectat. En el context dels documents legals analitzats, constato diverses clàusules ferotges que haurien d'haver estat objecte de negociacions. Els documents legals semblen haver estat redactats per Grifols i aprovats per les autoritats del Principat d'Andorra sense que les negociacions serioses hagin permès esmenar les clàusules problemàtiques.

–Andorra està preparada per tenir un laboratori d'aquestes característiques?

–Sembla que Andorra no s'ha situat en bones condicions per entendre el projecte en la seva globalitat, determinant totes les implicacions i

negociant per interès del seu territori i dels seus habitants.

–Quins elements falten al contracte perquè Andorra pugui tenir tots els elements de seguretat?

–Caldria almenys obtenir la resolució dels contractes signats, ja que les clàusules a modificar són massa nombroses, tots els contractes formen un veritable pacte salvatge. La plena responsabilitat de tota l'activitat de Grifols Ireland al territori andorrà no pot recaure únicament en la nova empresa que es crearà a Andorra o en ADI. La propietat intel·lectual resultant del treball de recerca i desenvolupament, que es realitzarà al nou laboratori andorrà, no pot pertànyer únicament a Grifols Ireland, que es beneficiarà d'avantatges fiscals a Irlanda sense que el Principat obtingui cap avantatge econòmic i financer.

També s'hauria de revisar la provisió gratuïta de terres durant un període tan llarg per al benefici d'un grup farmacèutic mundial, tenint en compte que el Grup Grifols també demana el subministrament de tots els fluxos d'energia i infraestructures viàries.

Finalment, no apareix cap clàusula en matèria d'ètica, bioètica, biomedicina en aquests documents legals (inclosos els plans de laboratori) i no s'especifiquen els sistemes de seguretat i les pràctiques professionals que s'han d'implantar per limitar el risc d'accident.

–Un cop signat aquest acord, hi ha alguna opció real per al Govern de retractar-se?

–Cal denunciar aquest acord el més ràpidament possible, ja que no aporta cap valor afegit al Principat i augmenta els riscos de caràcter econòmic, sanitari i ecològic.

–La signatura del conveni d'Oviedo per part d'Andorra seria l'única garantia per als ciutadans?

–Absolutament no, ja que, com ha assenyalat el professor Bernard La Scola, especialista en malalties infeccioses i responsable del laboratori de seguretat P3 / NSB3 de la IHU Méditerranée Infection de Marseille, entrevistat com a part d'aquest projecte, el risc zero no existeix.

La signatura del Conveni d'Oviedo seria un primer pas extremadament important, però també caldria poder elaborar un corpus jurídic estricte específic del Principat, inclòs, per exemple, els principis derivats dels textos de protecció en matèria d'ètica mèdica, biomedicina i bioètica, entre les quals podem citar algunes: el conveni per a la protecció dels drets humans i la dignitat de l'ésser humà pel que fa a les aplicacions de la biologia i la medicina, la Declaració Universal sobre Bioètica i Drets Humans adoptada el 19 d'octubre de 2005 per unanimitat dels estats membres de la Unesco o la Declaració de Helsinki de l'Associació Mèdica Mundial-Principis ètics aplicables a la investigació mèdica que impliqui éssers humans,

En qüestions internacionals, el

Codi de Nuremberg fa referència a experiències mèdiques acceptables i aquests 10 principis es consideren en els cercles polítics i mèdics com un corpus de preceptes ètics i màximes morals vinculants sobre experimentadors.

A més, el Principat d'Andorra es troba en la tercera fase d'acostament a la UE. Dins la Unió Europea, nombroses regulacions i directives regeixen la investigació, els assajos clínics en particular i la comercialització de medicaments. També caldria analitzar les lleis nacionals i la jurisprudència per comprovar si les decisions dictades pels tribunals del Principat estableixen condicions específiques aplicables a aquest tipus de projectes de recerca i desenvolupament.

En qualsevol cas, haurien de tenir lloc discussions sobre normes de seguretat i avaluació de riscos.

–El Govern i el Comú d'Ordino asseguren que el laboratori és compatible amb la reserva de la biosfera. Per què no ho creu vostè?

–Ordino és reserva de la biosfera i caldria comprovar si hi ha compatibilitat o no, atès que les autoritats no volien informar la Unesco. Simplement constato que per assolir els objectius fixats, les reserves de la biosfera combinen tres funcions complementàries, com la conservació dels ecosistemes, paisatges, espècies i el seu patrimoni genètic, el respecte a la natura i la cultura local i es dona una importància especial a la investigació, els estudis i l'observació contínua del medi ambient, la formació i l'educació del públic, en particular dels joves. Per tant, és compatible un laboratori tipus P3 amb les funcions de la reserva de la biosfera a Ordino? Jo no ho crec.

–És habitual presentar un referèndum a la població abans de prendre aquesta decisió?

–Tenint en compte els riscos que plantegen alguns consellers generals d'Andorra i l'opacitat que envolta les converses sobre aquests acords, que tenen un impacte significatiu des del punt de vista econòmic i financer, sanitari i ecològic per als andorrans, un referèndum, tal com s'organitza per exemple a Suïssa, seria benvingut. Seria necessari verificar les condicions previstes per la legislació del Principat per organitzar aquest referèndum. Ara que s'han determinat els principals problemes relacionats amb aquest projecte, és fonamental que el poble andorrà pugui expressar-se sobre un tema tan important per a la protecció de la seva salut, la seva economia i el seu entorn. ≡

www.

Vegeu l'entrevista original en francès i la intervenció a la reunió de poble de la plataforma contra el laboratori.

